



حذف نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی مقاله را دارا باشند،
از فهرست نویسندگان مقاله ممنوع است. (نویسنده پنهان ghost author)

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



Authors & Affiliation



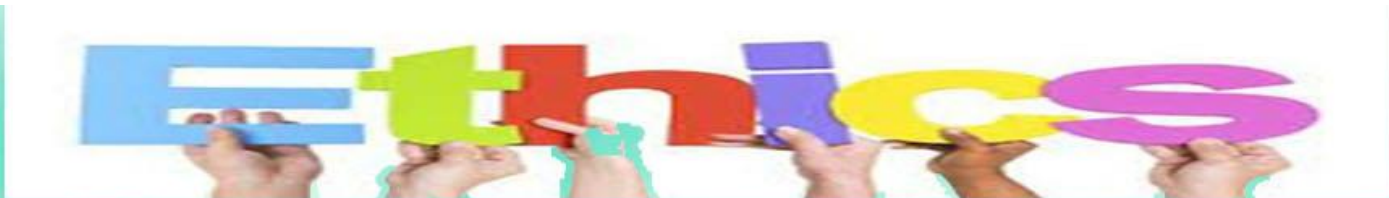
مسئولیت اخلاقی و حقوقی ذکر نام افرادی که بدون داشتن همه شرط های نویسندگی نامشان در زمره نویسندگان مقاله آمده و یا با وجود داشتن شرط های نویسندگی نامشان از لیست نویسندگان حذف شده است با **همه نویسندگان مقاله** می باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



**اضافه کردن نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی مقاله
را دارا نیستند، در فهرست نویسندگان مقاله ممنوع است.**
(نویسنده مهمان *guest author*)

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



داشتن مسئولیت اجرایی از جمله ریاست بخش، گروه، دانشکده، دانشگاه، مرکز تحقیقاتی و یا داشتن هرگونه سمت کارشناسی و مدیریتی در هر سطحی به خودی خود منجر به مالکیت داده های موجود در آن مجموعه و ایجاد حق نویسندگی و لذا درج نام در لیست نویسندگان مقالات منتج شده از آن داده ها نخواهد شد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





از کلیه افرادی که در حمایت، طراحی، اجرا، نوشتن یا سایر مراحل تحقیق و پژوهش همکاری داشته اند ولی همه ی چهار شرط لازم جهت نویسندگی را دارا نمی باشند، باید در قسمت «**تقدیر و تشکر**» مقاله سپاسگزاری شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

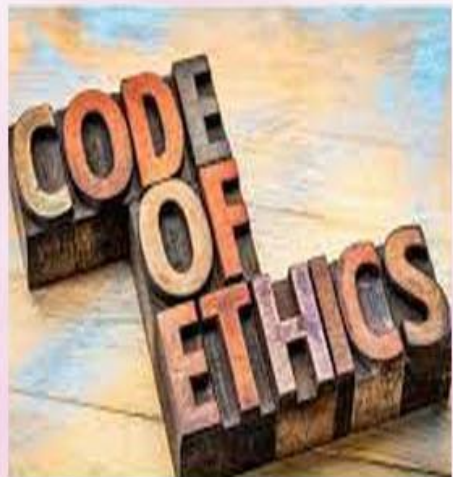




اصطلاح
بزرگ و محترم

در صورت عدم توافق نویسندگان در مورد ترتیب قرار گرفتن نام ها در لیست نویسندگان، لازم است **درخواستی با امضای تمامی نویسندگان**، با ذکر دقیق **میزان همکاری هر فرد** به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه تصویب کننده ی طرح پژوهشی منجر به تولید دستنوشته مربوطه ارسال شود، رأی کمیته مذکور برای همه ذی نفعان لازم الاجرا خواهد بود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی،
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



شروع به اجرای پژوهش، قبل از اخذ مصوبه و شناسه (کد) اخلاق «مطلقاً ممنوع» است
و مصداق بارز **تخلف پژوهشی** محسوب می شود.



رضایت آگاهانه

طبق مواد ۴۹۵ و ۴۹۶ و ۴۹۷ قانون مجازات اسلامی، در مداخله های درمانی نسبت به بیماران، در صورتی که قصور یا تقصیر عوامل درمانی **احراز** شود، **ضامن مسئولیت های مدنی خود** خواهند بود؛ خواه از بیماران یا نمایندگان قانونی آنان، برائت گرفته؛ یا ننگرفته باشند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





بر اساس «راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی»:

ترتیب نام ها در بخش نویسندگان مقاله بر اساس **میزان مشارکت** افراد و از طریق **توافق جمعی** آنان مشخص می شود

و عواملی مانند رتبه دانشگاهی، جایگاه علمی، شهرت ملی و بین المللی نویسندگان، نقشی در ترتیب نام ها **نخواهد** داشت.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





مصادیق تخلف های پژوهشی

سرقت معنوی عبارت است از:

استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده های منتشر شده یا منتشر نشده ی فرد
یا افراد دیگر **بدون ذکر منبع** به روش مناسب یا **عدم کسب اجازه از مالک معنوی** در موارد ضروری.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

PLAGIARISM



صرف همکاری در اموری مانند: تهیه و تأمین بودجه پژوهشی، ارائه مشاوره های مقطعی از جمله مشاوره آماری و روش شناسی، ایجاد یا در اختیار قرار دادن امکانات آزمایشگاهی، انجام آزمایشات مربوط به بیماران یا نمونه های پژوهشی و یا ارجاع و معرفی بیماران به پژوهشگران برای شرکت در پژوهش، شرایط کافی برای قرار گرفتن در فهرست نویسندگان مقاله منتج از فعالیت پژوهشی را ایجاد نخواهد کرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

آگاهی به قانون
راهی برای صحت پژوهش



به کار بردن عنوان **نویسنده مسئول** به این مفهوم نیست که نویسنده طرف مکاتبه به تنهایی مسئول صحت پژوهش و گزارش آن است. این مسئولیت به عهده **تک تک نویسندگان** می باشد.

نویسنده طرف مکاتبه یکی از نویسندگان مقاله است که توان علمی و وقت کافی جهت ایجاد ارتباط لازم بین سایر نویسندگان و مجلات علمی را دارا باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی



اگر نویسنده (گان) تصمیم بگیرند به هر دلیلی، دستنوشته ای را که در دست بررسی برای انتشار در یک نشریه است، برای نشریه دیگری ارسال نمایند،
باید ابتدا **انصراف** خود را از انتشار آن به صورت کتبی به نشریه اول اعلام نمایند. این کار حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش دستنوشته برای انتشار در نشریه اول، امکان پذیر است.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

در صورتی که خلاصه مقاله قبلا در کنگره ها یا سمینارها به صورت شفاهی یا پوستر ارائه شده باشد، متن کامل مقاله را می توان بعدا به چاپ رساند.

در مواردی که کنگره مذکور خلاصه مقاله را در یک مجله علمی منتشر کرده باشد لازم است که به مسئولین مجله اطلاع رسانی کافی در مورد چاپ خلاصه مقاله شده باشد

و اطلاعات مذکور به صورت **شفاف** در کنار **مقاله اصلی** به خوانندگان نیز منتقل شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

آگاهی به قانون

راهی برای صحت پژوهش

اخلاق پژوهش



مصادیق
تخلف های پژوهشی



تخلف پژوهشی عبارت است از:

هرگونه تخلف از ضوابط، مقررات، راهنماها، دستورالعمل ها و کدهای حفاظت از آزمودنی انسانی مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

در طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش های زیست پزشکی و سوء استفاده از مالکیت معنوی یافته های پژوهشی نظری و عملی دیگران.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

جعل نویسنده شامل حذف نام فرد یا افراد حائز شرایط نویسندگی، از فهرست اسامی نویسندگان

در یک نوشته علمی و اضافه کردن نام فرد یا افراد فاقد اوصاف نویسندگی به عنوان نویسنده، انتشار نتایج پژوهش

بدون ذکر مشخصات مشارکت کنندگان در نوشته و یا مقاله می باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



What is Data Falsification?

مصادیق تخلف های پژوهشی



تعریف داده ها یکی از انواع تخلفات انتشارات است که شامل: تغییر یا حذف موثر بخشی از داده ها،

مراحل و روش مطالعه، تجهیزات و مواد مورد استفاده در مطالعه و یافته های تحقیق به صورتی که با داده یا یافته های واقعی متفاوت باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

استفاده از اتر (Ether): اتر واجد مخاطرات زیستی برای افراد عامل بوده، ضمناً برای غشاهای مخاطی حیوان بسیار سوزاننده و دردناک است، استرس بسیار زیادی برای حیوان ایجاد کرده، اشتعال پذیر و منفجر شونده است. لذا استفاده از اتر به منظور آرام بخشی، بیهوشی یا کشتن حیوانات آموزشی یا پژوهشی **ممنوع** می باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

تخلفات پیش از شروع مراحل انجام پژوهش:

۱- عدم ثبت طرح در سامانه پژوهشیار

۲- عدم اخذ مجوز کمیته اخلاق

۳- عدم ثبت کار آزمایشی های بالینی در سامانه IRCT

۴- عدم اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذی صلاح

۵- استفاده از ایده های پژوهشی سایرین بدون رعایت حقوق مالکیت فکری

۶- عدم رعایت مقررات و ضوابط اداری و کدهای اخلاقی در امور مالی و قراردادهای

۷- عدم رعایت موازین اخلاق نشر در تهیه طرح پژوهشی

۸- عدم آشکار سازی حمایت کنندگان پژوهش

۹- عدم شفاف سازی یا عدم بیان وجود تعارض منافع مجریان / همکاران طرح

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





مصادیق تخلف های پژوهشی

تخلفات حین انجام پژوهش:

نقض یا تخلف از مفاد کلیه کدهای اخلاقی عمومی و اختصاصی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

- ۱- عدم اخذ رضایت آگاهانه معتبر و عدم اطمینان از درک درست موارد توسط شرکت کنندگان
- ۲- هر گونه پنهان کاری مانند عدم گزارش عوارض جانبی برای شرکت کنندگان
- ۳- عدم وفاداری به مندرجات طرحنامه و عدم کسب موافقت مجدد کمیته اخلاق در صورت تغییر در طرحنامه
- ۴- هر گونه نقض محرمانگی و افشای داده ها

دبیر خانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





مصادیق تخلف های پژوهشی

تخلفات پس از پایان پژوهشی:

۱- **جعل داده:** ساخت و انتشار داده / نتایج تحقیق به صورتی که تمام با بخشی از داده / نتایج اصلا وجود ندارد.

۲- **تعریف داده:** تغییر یا حذف بخشی از داده ها، روش مطالعه، یافته ها و ... که با داده / یافته های واقعی متفاوت باشد.

۳- **سرقت ادبی:** کپی کردن از نوشته، مقاله یا پروپوزال فرد دیگر بدون استناد و ارجاع به صاحب معنوی اثر

۴- **جعل نویسنده:** حذف نام فرد / افراد دارای شرایط نویسندگی و اضافه کردن نام فرد / افراد فاقد اوصاف نویسندگی به فهرست اسامی نویسندگان یک نوشته علمی

دفتر خانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





CLINICAL TRIALS

کار آزمایی های بالینی **پس از اخذ شناسه اخلاق** از کمیته اخلاق در پژوهش، باید در سامانه «مرکز ثبت کار آزمایی بالینی ایران» نیز ثبت شده و شناسه IRCT دریافت نمایند. ثبت کار آزمایی های بالینی در سامانه باید «**قبل از آغاز پژوهش**» انجام شده باشد. **عقد قرارداد** طرح های پژوهشی پایان نامه های کار آزمایی بالینی **فقط پس از کسب شناسه اخلاق و شناسه IRCT** امکان پذیر است.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

داروهای بیهوشی استنشاقی: با توجه به اینکه داروهای بیهوشی استنشاقی فاقد اثر ضد درد می باشند (به استثناء داروهایی نظیر نیتروز اکساید)، استفاده از آنها به تنهایی

برای اعمال دردناک نظیر جراحی صحیح نیست. در صورت استفاده از این داروها برای بیهوشی حیوانات، لازم است **بی دردی کافی با روش مناسب دیگری** فراهم شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



فردی که فقط **مترجم یا ویراستار** دستنوشته است دارای شرایط نویسندگی **نیست**. در موردی که ترجمه متن توسط **مترجمی غیر از نویسندگان** انجام می شود، لازم است این موضوع در بخش «**تقدیر و تشکر**» اشاره شود و از **مترجم سپاسگزاری** شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



هرگونه اجبار یا الزام مستقیم و غیرمستقیم افراد مراجعه کننده برای استفاده قانونی از اطلاعات، نمونه ها و داده های موجود در مراکز و مؤسسات از جمله مراکز بهداشتی، بیمارستان ها و مانند آن، برای قرار دادن نام فرد یا افراد مشخص در زمره نویسندگان مقاله، **سوء استفاده** از موقعیت بوده و **تخلف پژوهشی** محسوب می شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



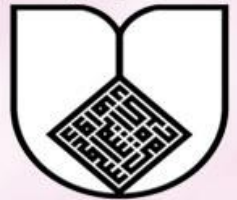
ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

تست های رفلکسی: منفی بودن تست های رفلکسی حین بیهوشی، معیار دقیقی برای سنجش میزان بی دردی نبوده و ممکن است صرفاً

به دلیل شل شدگی و بی حرکتی ناشی از داروی بیهوشی باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

deception

تمام محققین موظف هستند در صورت اطمینان از وقوع هرگونه **فریبکاری** در مراحل مختلف طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش، موارد را با رعایت حداکثر **محرمانگی** حسب مورد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه یا مؤسسه ی حامی پژوهش، رئیس یا مسئول محل کار یا تحصیل خود و یا پژوهشگران / نویسنده (گان) مورد نظر، اطلاع دهند.

دبیر خانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

OVERLAPPING



ارسال و انتشار همپوشان دستنوشته ها در یک مجله یا مجلات مختلف ممنوع است و تخلف پژوهشی محسوب می شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی



در صورت استفاده از شکل، جدول، پرسشنامه و یا بخش قابل توجهی از متن مورد نظر یا ترجمه ی آن،
به صورت آوردن عین آن متن، باید علاوه بر آوردن متن در داخل گیومه و ذکر منبع، از مالک معنوی متن اولیه **اجازه کتبی** اخذ شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

کتامین (Ketamine): گتامين به تنهایی یا همراه آسپرومازین یا دیازپام یا زایلازین، **خواص ضد دردی احشایی ضعیفی** داشته و عمدتاً برای اعمال جراحی بر روی پوست مناسب است. تکیه به خواص بی دردی این داروها در جراحی های محوطه شکمی و قفسه سینه **نادرست** است. در صورت استفاده از ترکیب های فوق برای جراحی و اقدامات دردناک لازم است بی دردی کافی حتماً از طریق دیگری نیز انجام شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

مصادیق تخلف‌های پژوهشی

چاپ یک مقاله به دو یا چند زبان مختلف در صورتی مجاز است که سردبیران همه مجلات ذی نفع از روند مربوطه آگاهی و رضایت داشته باشند و به علاوه در مقاله دوم و بعد از آن به خوانندگان اعلام شود که مقاله قبلا یک یا چند بار به زبان(های) دیگری منتشر شده است (به همراه آدرس مقاله یا مقالات قبلی، سال چاپ و شماره صفحات مربوطه).

دبیرخانه اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





مصادیق
تخلف های پژوهشی

اخلاق پژوهش

نویسندگان در انتخاب مجلات علمی برای انتشار مقالات خود دارای اختیار و آزادی عمل هستند و هر گونه اجبار افراد برای انتشار مقالات در مجلات خاص با اهدافی از جمله بالا بردن اعتبار مجلات علمی دانشگاه یا موسسه **ممنوع** است.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



در صورتی که **دسترسی** به برخی از افراد که می توانند حائز شرایط نویسندگی شوند، **ممکن نباشد**، لازم است نویسندگانی که مایل به انتشار مقاله هستند تمام تلاش خود را

برای دسترسی به فرد / افراد مذکور به عمل آورند و اگر باز هم در دسترس نباشند، دستنوشته تنها در صورتی قابل انتشار خواهد بود که این موضوع مورد تأیید کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه

محل فعالیت نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه باشد. **نام هیچ فردی** بدون اطلاع وی و تأیید متن نهایی دستنوشته **نباید** در لیست نویسندگان قرار بگیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

آگاهی به قانون

راهی برای صحت پژوهش



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

داروی کلرال هیدرات: این دارو به عنوان یک داروی خواب آور (منسوخ شده در سطح جهانی) و هرچند ظاهراً حالتی شبیه بیهوشی ایجاد می کند، لیکن دارای خواص ضد دردی بسیار ضعیفی است و به هیچ عنوان **نباید** به تنهایی برای انجام اعمال دردناک (به ویژه جراحی) استفاده شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



الزام به دارا بودن **شرایط نویسندگی** در مورد **تیم های پژوهشی** که دارای اعضای متعدد می باشند نیز صدق می کند.

عضویت در گروه پژوهشی و یا وجود نام فرد به عنوان همکار طرح پژوهشی، شرایط لازم برای نویسنده بودن را ایجاد نمی کند.

تمام افرادی که شرایط نویسندگی را دارند، حتی اگر همکاری خود را با آن مرکز یا تیم پژوهشی قطع کرده باشند، لازم است با رعایت سایر

شرایط نویسندگی، فرصت مشارکت به عنوان نویسنده را پیدا کنند و سابقه این موضوع باید به صورت **مکتوب** (به محل تصویب طرح) ارائه گردد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

RESEARCH
ETHICS



Corresponding
Author

نویسنده طرف مکاتبه (نویسنده مسئول) کیست؟

یکی از نویسندگان دستنوشته است که به دلیل جایگاه علمی و نقش خود در مطالعه (مجری اصلی طرح یا استاد راهنمای اول پایان نامه) از سوی سایر نویسندگان، مسئولیت مکاتبات و پاسخگویی به ابهامات و ایرادات مطرح شده در مورد دستنوشته یا مقاله و انتقال نظرات و مکاتبات مهم به سایر نویسندگان و تنظیم روابط بین نویسندگان را به عهده دارد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق پژوهش

در پژوهش های کلان ملی و بین المللی که توسط یک تیم پژوهشی بزرگ و با تعداد زیاد پژوهشگر انجام شده و نقش نویسندگان در نوشتن مقاله منحصر به یک بخش محدود و تخصصی بوده است، مسئولیت هر یک از نویسندگان به قسمت تخصصی مربوط به خود وی محدود می شود.

دبیر خانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

سولفات منیزیم و کلرید پتاسیم: این دو ماده فاقد خاصیت بیهوش کنندگی بوده و چنانچه در دوز کشنده به حیوانات هوشیار، نیمه هوشیار یا بیهوش که -بی دردی کافی ندارند- تجویز شود، موجب ایست قلبی و مرگ بسیار دردناک حیوانات می گردد. بر این اساس توصیه می شود از سایر روش های اصولی کشتن با ترحم حیوانات (یوتانزی) استفاده شده و یا در صورت لزوم قطعی استفاده از این دو ماده جهت کشتن حیوانات، اجرای بیهوشی کامل همراه با بی دردی قوی پیش از تجویز هر یک از این داروها حتما صورت گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





در مقالاتی که از پایان نامه های دانشجویی منتج می شوند، نویسندگان اعم از دانشجوی مربوطه، استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور و ... باید کلیه ی شروط چهارگانه نویسندگی را دارا باشند.



مصادیق تخلف های پژوهشی

ارسال دستنوشته ای که حاوی حجم قابل توجهی از اطلاعات یک مقاله ی منتشر شده یا در حال بررسی باشد،
برای بررسی جهت انتشار به عنوان مقاله ی پژوهشی جدید **نا درست** است، حتی اگر به مقاله ی قبلی ارجاع داده باشد
و یا مقاله ی قبلی به نویسنده (گان) همین دستنوشته تعلق داشته باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





لازم است اعضای هیأت علمی و پژوهشگران دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی در هنگام ذکر وابستگی سازمانی و آدرس خود در مقالات، حتی المقدور از پست الکترونیک دانشگاهی و رسمی استفاده کنند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



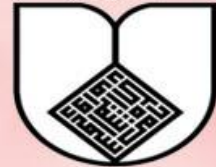
اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

نگهداری حیوانات در محیط های ساده، خالی و به صورت انفرادی موجب بروز اختلالات جسمی و رفتاری (استرئوتایپی) می گردد.
لذا بهتر است حیوانات را در قفس های مناسب و به صورت گروهی نگهداری کرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



در صورت مخالفت یک یا چند نفر از پژوهشگران دارای شرایط بالقوه نویسندگی با نوشتن و انتشار مقاله حاصل از طرح تحقیقاتی یا پایان نامه،

ارسال و چاپ مقاله توسط سایر نویسندگان تنها در صورتی ممکن خواهد بود که با درخواست آن دسته از همکاران که مایل به انتشار نتایج پژوهش هستند،

موضوع در کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی بررسی و **مجوز چاپ مقاله** صادر شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

RESEARCH
ETHICS

مصادیق تخلف های پژوهشی

دستکاری در تصاویر که به معنای هر نوع دستکاری در انواع عکس های رادیولوژی، پاتولوژی، آزمایشگاهی،

تصاویر میکروسکوپی و ... است و منجر به فریب خوانندگان از طریق نمایش تصاویر غیر واقعی یا القا وجود یافته های غیر واقعی

در تصاویر می شود، مصداق **فریبکاری** تلقی شده و **تخلف پژوهشی** به حساب می آید.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

DECEPTION



لازم است نویسنده، **وابستگی سازمانی** خود را به مؤسسه ای که در زمان ارسال دستنوشته در آن فعالیت دارد،

اعلام کند حتی اگر در فاصله زمانی انجام پژوهش یا ارسال دستنوشته، وابستگی سازمانی پژوهشگر تغییر کرده باشد. در صورتی که

نویسنده به مؤسسه محل انجام پژوهش تعهدی مبنی بر استفاده از وابستگی زمان انجام پژوهش داشته باشد، لازم است هر دو وابستگی نویسنده ذکر شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



مجری مسئول، موظف است اطمینان حاصل کند که همه افراد دخیل در کار با حیوانات آزمایشگاهی در پروژه (به ویژه دانشجویان)، **قبل از هر اقدامی** و وارد شدن به محل نگهداری و استفاده از حیوانات، دوره های آموزشی معتبر (تئوری و عملی) را دریافت نموده و «مجوز کار با حیوانات آزمایشگاهی» را از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه اخذ کرده باشند.

دبیر خانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

اخلاق پژوهش

انتشار نتایج حاصل از پژوهش ها، پیش از آنکه در نشریات دارای مرور همتا به چاپ رسیده باشند،

از طریق رسانه های عمومی **نادرست** است، مگر در مواردی که به واسطه ی اهمیت ویژه برای سلامت عمومی، انتشار تمامی یا بخشی از

نتایج یک پژوهش از سوی مراجع سیاستگذار، ضروری دانسته شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری

اخلاق پژوهش

سرمدبیر موظف است تمام تلاش خود را جهت اطمینان از صحت اخلاقی مطالب دستنوشته، از جمله پایبندی پژوهشگران به دستورالعمل‌های

عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی کشور که توسط کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی تصویب و ابلاغ شده‌اند، به کار بگیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



تعارض منافع عبارت است از وجود هرگونه منفعت مالی و غیر مالی که احتمال دارد نویسنده (گان) را در اظهار صادقانه‌ی نظر خود تحت تأثیر قرار دهد.

اگرچه وجود تعارض منافع ایرادی اخلاقی برای یک مقاله محسوب نمی‌شود، اما نویسنده (گان) یک مقاله باید هرگونه تعارض منافع خود را که از نگاه مخاطبین پوشیده است از جمله منابع تأمین هزینه‌های پژوهش و نگارش مقاله، در متن یا انتهای متن مقاله به طور شفاف اعلام کنند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری

داور در صورت پذیرش یک دستنوشته برای داوری همتا، باید این کار را در مهلت اعلام شده از سوی سردبیر مجله به انجام برساند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**





1402 **روزنامه پزشکی**



قرارداد بین پژوهشگران و حامیان مالی پژوهش نباید دربردارنده هرگونه شرطی مبنی بر منع اعلام تعارض منافع در مقاله و یا تعهدی برای حذف یا عدم انتشار یافته‌هایی که از نظر حمایت‌کننده‌ی پژوهش مطلوب نیستند، باشد. پژوهشگران موظفند از پذیرفتن چنین شروطی در زمان عقد قرارداد اجتناب کنند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



شهادت حضرت علی
بیا بیا
اینها را با ما و با هم خوانیم و با هم یاد بگیریم

فردی که بیشترین سهم را در فعالیت های مندرج در شرایط نویسندگی داشته باشد، **نویسنده اول** خواهد بود. در مورد پایان نامه های دانشجویی که دانشجو نسخه اولیه دستنوشته را تهیه کرده باشد، نویسنده اول **دانشجو** می باشد. مناسب تر است که نام نویسنده ی طرف مکاتبه به عنوان **نویسنده آخر** نوشته شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری

اخلاق پژوهش

داوران باید مقالاتی را برای داوری بپذیرند که در آن حیطة تبحر داشته باشند. چنانکه فردی که یک دستنوشته را برای داوری همتا پذیرفته است، خود را واجد صلاحیت علمی یا فنی لازم برای داوری دقیق تمامی یا بخشی از آن دستنوشته نداند، باید مراتب را به اطلاع سردبیر مجله برساند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



aparat.com/chamran_team

اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

خونگیری از قلب حیوانات هوشیار یا حیوانات فاقد بی دردی کافی، بسیار دردناک بوده و به دلیل آسیب به عروق کرونر قلبی، بروز انفارکتوس میوکارده،

فیبریلاسیون بطنی، تامپوناد قلبی، پارگی لوب های ریه، بروز نوموتوراکس و خونریزی داخل ریوی، می تواند باعث آسیب های جدی و رنج شدید برای حیوانات شود.

لذا بیهوشی باید در شرایط بیهوشی جراحی (بیهوشی دارای بی دردی کافی) صورت گیرد. دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

PEER REVIEW

اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری



دستنوشته ای که برای داوری ارسال می شود، باید از سوی داور نیز به عنوان یک متن **محرمانه** تلقی شود و اطلاعات مربوط یا مندرج در آن با هیچ فرد دیگری در میان گذاشته نشود. داور مجاز نیست از دستنوشته ی مورد داوری برای هیچ مقصود دیگری به جز داوری استفاده کند و لازم است بعد از پایان داوری از نگهداری دستنوشته به هر شکل، اجتناب کند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی



دانشگاه مازندران
استان گیلان

خرید خدماتی از قبیل نوشتن تمام یا قسمتی از متن دستنوشته، انجام مراحل ثبت و ارسال دستنوشته های تهیه شده برای مجلات، از شرکت های ارائه دهنده ی خدمات پژوهشی به جز در مورد متن مقالات به زبان دیگر و یا ویرایش ادبی متن نهایی ممنوع است.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری



در مواردی که تردید یا ابهامی در مورد رعایت استانداردهای اخلاقی و یا اصالت کد اخلاقی ارائه شده در مقاله وجود داشته باشد، لازم است سرمدبیر نسبت به استعلام از کمیته اخلاق در پژوهش مربوطه و یا کمیته ملی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی اقدام نماید.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سرمدبیری و داوری

سرمدبیر یا هیأت تحریریه باید فرد یا افرادی را برای داوری هر دستنوشته انتخاب کند که تا حد ممکن در زمینه علمی مربوطه

توانا و مجرب باشند. داور (ان) انتخاب شده باید حتی المقدور فاقد تعارض منافع شناخته شده در زمینه دستنوشته مورد داوری باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

در صورت نیاز به کشتن حیوانات آزمایشگاهی، از روش های صحیح یوتانزی (مبتنی بر منابع علمی معتبر) استفاده نمایید و قبل از حذف لاشه با ارزیابی نشانه های مرگ مختص هر حیوان، از مرگ آن مطمئن شوید.

**دیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



اصول اخلاقی بر گروه های آسیب پذیر



در پژوهش های درمانی تنها در صورتی باید از افراد آسیب پذیر استفاده شود که نسبت فایده به زیان مورد انتظار برای خود آزمودنی به گونه ای باشد که انجام پژوهش را مبتنی بر منافع شخص آزمودنی توجیه کند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی
بر گروه های آسیب پذیر (کودکان)



ارزیابی خطر باید توسط تمامی افراد درگیر در پژوهش صورت گیرد که شامل سرپرستان قانونی، محققان، متخصصین درگیر،
کمیته ی اخلاق در پژوهش و خود کودک (در صورت امکان) می شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی
در گروه های آسیب پذیر

اخلاق پژوهش

در طراحی و اجرای پژوهش باید تمامی تمهیدات و ملاحظات لازم در **بیماران اورژانس** در نظر گرفته شود
تا انجام پژوهش خلل یا وقفه ای در روند مراقبت های پزشکی آزمودنی ایجاد نکند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

ملاحظات اخلاقی ضروری در انجام پژوهش در حوزه حیوانات آزمایشگاهی:

در طراحی و اجرای پژوهش های مرتبط با حیوانات آزمایشگاهی، حتی الامکان از همکاران دامپزشک دارای مهارت و تجربه کار با حیوانات آزمایشگاهی استفاده شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





اصول اخلاقی در کار آزمایی های بالینی

**CLINICAL
TRIAL**

کمیته اخلاق مسئولیت دائمی نظارت بر اجرای اخلاقی پژوهش را بر عهده دارد. لذا مجری اصلی طرح باید

در مورد تمامی تغییرات طرح پژوهشی و هر حادثه نامناسب جدی در حین مطالعه، این کمیته را مطلع سازد. همچنین هر اطلاعات جدیدی که ممکن است

امنیت آزمودنی یا اجرای مطالعه را تحت تأثیر قرار دهد، باید به اطلاع این کمیته برساند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در کار آزمایشی های بالینی

در صورت وقوع عوارض یا حوادث نامطلوب قابل انتساب به پژوهش، در حین و پس از مطالعه، پژوهشگر باید اقدامات درمانی و مراقبتی مناسب را برای آزمودنی، بدون تحمیل هزینه به وی، فراهم آورد. تمهیدات مالی برای انجام این تعهد، باید در هنگام طراحی مطالعه در نظر گرفته شده باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

Clinical Trials



رضایت آگاهانه



اخذ رضایت آگاهانه فرایندی است که از آغاز تا پایان ارتباط پژوهشگر - آزمودنی تداوم دارد. هر زمان اطلاعات جدیدی به دست آید که امکان داشته باشد که در تصمیم گیری آزمودنی ها جهت قبول یا تداوم شرکت در پژوهش تأثیر گذار باشد، این اطلاعات باید به صورت مکتوب در اختیار آزمودنی ها قرار گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در کار آزمایی های بالینی



شروع اجرای کار آزمایی منوط به بررسی و تأیید طرح نامه و دستورالعمل آن توسط کمیته اخلاق در پژوهش است. کمیته اخلاق در پژوهش حق پایش کار آزمایی های در حال اجرا را دارد. پژوهشگر موظف است که اطلاعات مورد نیاز برای پایش را در اختیار کمیته قرار دهد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

در مواردی که داوران طرح های پژوهشی، استفاده از یک داروی ضد درد را به دلیل نوع مداخله حیوانی ضروری تشخیص دادند، مجری محترم باید یک داروی ضد درد مناسب را در پروپوزال لحاظ و حین انجام مداخله از آن استفاده نماید.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





اصول اخلاقی در سردیبری مجلات

اخلاق پژوهش

استرداد مقالات از نسخ چاپ شده قبلی مجله در موارد زیر توصیه می شود:

۱- در صورتی که سردیبر شواهد واضح و مشخصی در دست داشته باشد که نشان دهد نتایج به دست آمده در پژوهش، در اثر تخلف پژوهشی مانند جعل داده ها، یا در اثر اشتباه در انجام پژوهش یا محاسبات آماری مرتبط، قابل اعتماد نیستند.

۲- در صورتی که نتایج مطالعه بدون اجازه یا ارجاع مناسب، قبلاً در ژورنال دیگری به چاپ رسیده باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



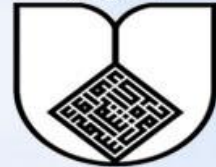
اصول اخلاقی در سردیبری مجلات

اخلاق پژوهش

استرداد مقالات چاپ شده در مجلات، در موارد زیر مصداق دارد:

- در صورتی که مقاله دارای سرقت ادبی یا معنوی قابل توجه و عامدانه باشد.
- در صورتی که مقاله حاوی گزارش پژوهش‌هایی باشد که دستورالعمل‌ها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش مصوب در آنها رعایت نشده باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



فعالیت کارگروه /
کمیته های اخلاق در پژوهش



**کارگروه / کمیته های اخلاق در پژوهش، حق بررسی علمی مجدد «طرح پژوهشی / پایان نامه های مصوب در مراجع علمی صلاحیت دار»
را از نظر موضوعات علمی تاثیر گذار بر اخلاق در پژوهش، دارند.**

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



داروهای مورد استفاده در کار با حیوانات آزمایشگاهی باید دارای تاریخ مصرف باشند. در استفاده از تجهیزات و لوازم آزمایشگاهی باید اطمینان حاصل نمود که لوازمی نظیر سرنگ یا تیغ جراحی کهنه و کند نباشند که موجب بروز درد و رنج حیوان گردد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در کار آزمایی های بالینی



کار آزمایی های بالینی که بر روی داروها، تجهیزات و فرآورده های متقاضی ثبت و ورود به بازار دارویی کشور انجام می شوند، علاوه بر اخذ شناسه اخلاق در پژوهش و شناسه IRCT، باید بر اساس ضوابط سازمان غذا و دارو، مجوز لازم را نیز از سازمان مذکور اخذ نمایند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

**RESEARCH
ETHICS**

**حوزه عملکردی کمیته های
اخلاق در پژوهش**



مسئولیت پایش و نظارت بر حسن اجرای پژوهش بر عهده کارگروه / کمیته اخلاق تصویب کننده طرح نامه است.

کمیته های مذکور می توانند افراد دارای صلاحیت علمی و اخلاقی را به عنوان ناظر جهت نظارت بر حسن اجرای پژوهش انتخاب کنند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



لازم است درصد احتمالی مرگ و میر ناخواسته حیوانات، پیش از آغاز هر پروژه، محاسبه و به کارگروه / کمیته اخلاق در پژوهش اطلاع داده شود.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



مسئولیت پژوهش در هر مکانی که انجام شود، بر عهده پژوهشگر اصلی است و انجام پژوهش در محلی متفاوت با محل تصویب طرح نامه، به هیچ عنوان تغییری در این اصل ایجاد نمی کند. پژوهشگر اصلی موظف است پژوهش را در محلی اجرا نماید که امکان نظارت دقیق بر اجرای فرایند پژوهش مقدور باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

RESEARCH
ETHICS

پژوهش



پژوهشگر اصلی باید هر گونه تغییر در طرح نامه (مانند تغییر یا اضافه شدن محدوده جغرافیایی به پژوهش)
را به اطلاع کارگروه / کمیته اخلاق در پژوهش مربوطه برساند و تأییدیه کتبی دریافت نماید.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

حوزه عملکردی کمیته های
اخلاق در پژوهش



کمیته اخلاق در پژوهش علاوه بر بررسی و تصویب طرح نامه و دستورالعمل، این حق را دارد که طرح ها را از نظر رعایت ملاحظات اخلاقی در حین و بعد از اجرا مورد پایش قرار دهد. اطلاعات و مدارکی که برای پایش از سوی کمیته اخلاق درخواست می شود، باید از سوی پژوهشگران در اختیار این کمیته گذاشته شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



رضایت آگاهانه

**INFORMED
CONSENT**

اگر در طول اجرای پژوهش تغییری در نحوه اجرای پژوهش داده شود یا اطلاعات جدیدی به دست آید که احتمال داشته باشد بر تصمیم آزمودنی مبنی بر ادامه شرکت در پژوهش تأثیرگذار باشد، باید موضوع به اطلاع کمیته اخلاق رسانده شود و در صورت موافقت کمیته با ادامه پژوهش، مراتب به اطلاع آزمودنی رسانده شود و رضایت آگاهانه مجدداً اخذ گردد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



تحت هیچ شرایطی نباید بلافاصله پس از انتقال حیوان به مقصد، از آنها در مداخلات پژوهشی استفاده کرد. لازم است **زمان مناسب** برای سازگاری حیوان با افراد و شرایط جدید محیطی، مطابق اصول تکنیکی ارائه شده در منابع علمی معتبر و به روز، مد نظر قرار گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



کار آزمایی های بالینی که بر روی داروها، تجهیزات و فرآورده های متقاضی ثبت و ورود به بازار دارویی کشور انجام می شوند، علاوه بر اخذ شناسه اخلاق در پژوهش و شناسه IRCT، باید بر اساس ضوابط سازمان غذا و دارو، مجوز لازم را نیز از سازمان مذکور اتخاذ نمایند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



اصول اخلاقی در کار آزمایی های بالینی

**اگر در حین اجرای پژوهش مشخص شود که خطرات شرکت در این پژوهش برای آزمودنی ها بیش از
فواید بالقوه ی آن است، باید آن پژوهش بلافاصله متوقف شود.**

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

Clinical Trials



اصول اخلاقی در کار آزمایشی های بالینی



طراحی و اجرای پژوهش هایی که بر روی آزمودنی انسانی انجام می گیرند، باید منطبق با اصول علمی پذیرفته شده بر اساس دانش روز و مبتنی بر مرور کامل منابع علمی موجود و پژوهش های قبلی آزمایشگاهی و در صورت لزوم حیوانی مناسب باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



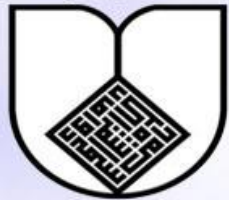
اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



مجری اصلی طرح موظف است اطمینان حاصل کند که همه افراد دخیل در کار با حیوانات آزمایشگاهی در پروژه از

بیماری های مشترک بین حیوانات مورد استفاده و انسان (زئونوزها) و روش های پیشگیری از آنها مطلع و آموزش های لازم را گذرانده باشند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

اخلاق پژوهش

در پژوهش بر آزمودنی انسانی، سلامت و ایمنی آزمودنی ها در طول و بعد از اجرای پژوهش، بر تمامی مصالح دیگر اولویت دارد.

هر پژوهشی که بر روی آزمودنی انسانی انجام می گیرد، باید توسط افرادی طراحی و اجرا شود که تخصص و مهارت بالینی لازم و مرتبط را داشته باشند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



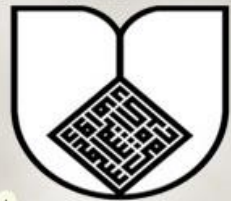
اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

پژوهشگر، مسئول رعایت اصل رازداری و حفظ اسرار آزمودنی ها و اتخاذ تدابیر مناسب برای جلوگیری از انتشار آن است.

همچنین پژوهشگر موظف است که از رعایت حریم خصوصی آزمودنی ها در طول پژوهش اطمینان حاصل کند. هرگونه انتشار داده ها یا اطلاعات

به دست آمده از بیماران باید براساس رضایت آگاهانه انجام گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق
تخلف های پژوهشی



ارجاع در نوشتن مقاله باید بر اساس موازین علمی باشد و هرگونه ارجاع غیر ضروری به خود و یا دیگران

به قصد بالابردن تعداد ارجاعات نادرست می باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

گونه های حیوانات آزمایشگاهی باید از مراکزی تهیه شوند که مجوزهای لازم را برای پرورش و تکثیر حیوانات داشته باشند. در صورتی که حیوانات دریافت شده از سلامت کامل برخوردار نباشند، باید موضوع به پرورش دهنده منعکس و هیچ گونه آزمایشی روی آنها انجام نگیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه





مصادیق تخلف های پژوهشی

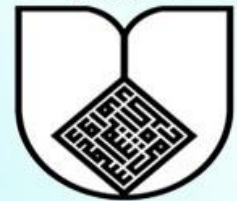
لازم است هیأت ممیزه، دبیرخانه های ملی / بین المللی، هیأت های جذب اعضای هیأت علمی دانشگاه ها

و سایر مؤسساتی که بر اساس مقالات ارائه شده توسط افراد و مؤسسات به آنها درجه، رتبه، اعتبار و یا تشویقی می دهند، در مراحل ارزیابی و

امتیازدهی خود، مقالات دریافت شده را از حیث رعایت استانداردهای اخلاق در نشر بررسی کنند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در سردبیری مجلات

اخلاق پژوهش

در مورد مقالات حاصل از کار آزمایی های بالینی، لازم است سردبیر از ثبت کار آزمایی بالینی مرتبط با مقاله، در سامانه ملی ثبت کار آزمایی های بالینی و ذکر شماره ثبت مذکور اطمینان حاصل کند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



عدم قبول شرکت در پژوهش، یا ادامه ندادن به همکاری، نباید هیچگونه تأثیری بر خدمات درمانی که در همان مؤسسه (نظیر بیمارستان) به فرد ارائه می شود، داشته باشد. این موضوع باید در فرایند اخذ رضایت آگاهانه، به آزمودنی اطلاع داده شود.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**

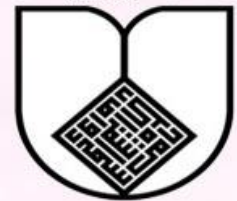


اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی

ناظرین کمیته اخلاق در مطالعات حیوانی موظف به بررسی نحوه نگهداری و استفاده از حیوانات در طی پروسه آزمایشات و ارائه نتایج آن به کمیته اخلاق و مجری اصلی طرح می باشند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



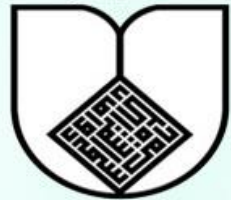


اصول اخلاقی در سردبیری مجلات

اخلاق پژوهش

سردبیر مسئول است که دستنوشته های واصله برای چاپ را، به نحو منصفانه و بی طرفانه و تنها با توجه به ویژگی های علمی و فنی از جمله اهمیت موضوع، نوآوری، شفافیت، اعتبار و میزان تطابق مقالات با اهداف و دورنمای مجله، بررسی، انتخاب و اولویت بندی نماید و عوامل غیر مرتبط نباید در این امر تأثیری داشته باشند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

هر نوع آسیب یا خسارت ناشی از شرکت در پژوهش باید بر طبق قوانین مصوب، جبران خسارت شود.

این امر باید در هنگام طراحی پژوهش لحاظ شده باشد. نحوه ی تحقق این امر ترجیحاً به صورت پوشش بیمه ای نامشروط باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



کلیه مداخلات مطالعات حیوانی، صرفاً باید در محل مؤسسه ای انجام شود که مورد تأیید کمیته اخلاق در پژوهش باشد.

دیپارتمان اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

Vulnerable
groups



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

برخی از افراد یا گروه هایی از مردم نظیر ناتوانان ذهنی، کودکان، جنین و نوزاد، بیماران اورژانسی یا زندانیان که ممکن است به عنوان آزمودنی در پژوهش شرکت کنند، نمی توانند برای دادن رضایت، آگاهی یا آزادی لازم را داشته باشند. این افراد یا گروه ها **آسیب پذیر** در نظر گرفته می شوند و باید مورد حفاظت ویژه قرار گیرند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

**RESEARCH
ETHICS**

اصول اخلاقی
در پژوهش های انسانی



هدف اصلی هر پژوهش باید ارتقای سلامت انسان ها توأم با رعایت کرامت و حقوق ایشان باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

اخلاق پژوهش



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

دانشگاه علوم پزشکی خدات بهداشتی درمانی
استان اصفهان



**نحوه ی گزارش نتایج پژوهش باید ضامن حقوق مادی و معنوی تمامی اشخاص مرتبط با پژوهش،
از جمله خود پژوهشگر یا پژوهشگران، آزمودنی ها و مؤسسه حمایت کننده پژوهش باشد.**

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

اخلاق پژوهش

در پژوهش های پزشکی که احتمال آسیب به محیط زیست وجود داشته باشد، باید احتیاط های لازم در جهت حفظ و نگهداری و عدم آسیب رسانی به محیط زیست انجام گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



افراد مراقبت کننده از حیوانات آزمایشگاهی باید در حین کار با حیوانات صبور باشند و در برابر رفتارهای طبیعی و گاهی آزار دهنده آنها، عکس العمل شدید از خود بروز ندهند و در صورت نیاز به مقید کردن حیوان، بر اساس اصول صحیح آن را انجام دهند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



INFORMED
CONSENT



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



کسب رضایت آگاهانه و آزادانه در هر پژوهشی که بر روی آزمودنی انسانی اجرا می شود، **الزامی** است. این رضایت باید به شکل **کتبی** باشد. در مواردی که اخذ رضایت آگاهانه ی کتبی غیر ممکن یا قابل صرف نظر باشد، باید موضوع با ذکر دلایل به کمیته اخلاق منتقل شود. در صورت تأیید کمیته اخلاق، اخذ رضایت کتبی قابل تعویق یا تبدیل به رضایت شفاهی یا ضمنی خواهد شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



پژوهشگر باید از آزادانه بودن رضایت اخذ شده اطمینان حاصل کند. رفتارهایی که به هر نحوی متضمن تهدید، اغوا، فریب و یا اجبار باشد، موجب ابطال رضایت آزمودنی می شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلفات پژوهشی

هرگونه **پنهان کاری** مانند عدم گزارش عوارض جانبی و مخاطرات جدی بر شرکت کنندگان
از تخلفات حین انجام پژوهش می باشد.

آگاهی به قانون

راهی برای صحت پژوهش

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



پژوهشگران موظفند که نتایج پژوهش های خود را صادقانه، دقیق و کامل منتشر کنند. نتایج، اعم از منفی یا مثبت و نیز منابع تأمین بودجه، وابستگی سازمانی و تعارض منافع (در صورت وجود) باید کاملاً آشکار سازی شوند. پژوهشگران نباید در هنگام عقد قرارداد انجام پژوهش، هیچ گونه شرطی را مبنی بر حذف یا عدم انتشار یافته هایی که از نظر حمایت کننده پژوهش مطلوب نیست، بپذیرند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



افراد مراقبت کننده از حیوانات آزمایشگاهی باید آموزش های لازم را بر حسب سرفصل های آموزشی مصوب کارگروه / کمیته اخلاق، طی کرده باشند. افراد تازه کار موظف هستند تا زمانی که صلاحیت هایشان، عملاً به اثبات برسد، تحت نظارت افراد با تجربه تر فعالیت کنند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق تخلف های پژوهشی

اخلاق پژوهش

عدم وفاداری به مندرجات طرحنامه و عدم کسب موافقت مجدد کمیته اخلاق در صورت تغییر در طرحنامه

مانند تغییر در شاخص های ورود و خروج شرکت کنندگان از مطالعه، تغییر مجری اصلی یا بروز مصادیقی از تعارض منافع،

تغییر در مقدار و نحوه حمایت های مالی از **تخلفات** **حین انجام پژوهش** می باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



در پایان هر پژوهش، هر فردی که به عنوان آزمودنی به آن مطالعه وارد شده است، این حق را دارد که درباره ی نتایج مطالعه آگاه شود و از مداخلات یا روش هایی که سودمندی شان در آن مطالعه نشان داده شده است، بهره مند شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



مصادیق
تخلف های پژوهشی

اخلاق پژوهش

رسیدگی به **تخلف پژوهشی** با اعلام هر شخص حقیقی و حقوقی امکان پذیر است.

این اعلام به صورت مکتوب به دبیرخانه کمیته ذیصلاح تقدیم می شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



افراد مراقبت کننده از حیوانات آزمایشگاهی باید نشانه های رفتاری حیوان تحت مراقبت خود را بشناسند و به طور ویژه علائم درد، بیماری، ضعف، افسردگی یا ناسازگاری حیوانات را تشخیص دهند و به طور منظم به حیوانات سرکشی و سلامتی آنها را کنترل نمایند و در صورت مشاهده هرگونه موارد غیر طبیعی، موضوع را به سرعت به مجری مسئول یا افراد ذیربط اطلاع دهند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

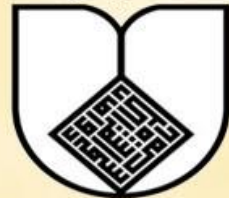


اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



در پژوهش بر روی گروه های آسیب پذیر، وظیفه اخذ رضایت آگاهانه مرتفع نمی شود. در مورد افرادی که سرپرست قانونی دارند، پژوهشگر موظف است که علاوه بر اخذ رضایت آگاهانه از سرپرست قانونی، متناسب با ظرفیت خود فرد، از وی رضایت آگاهانه اخذ کند. در هر حال، باید به امتناع این افراد از شرکت در پژوهش احترام گذاشته شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

اخلاق پژوهش

پژوهشگر ارشد، مسئول مستقیم ارائه اطلاعات کافی و به زبان قابل فهم برای آزمودنی، اطمینان از درک اطلاعات ارائه شده و اخذ رضایت آگاهانه است. در مواردی که بنا به دلیلی، نظیر زیاد بودن تعداد آزمودنی ها، این اطلاع رسانی از طریق شخص دیگری انجام می گیرد، این پژوهشگر ارشد است که مسئول انتخاب فردی آگاه و مناسب برای این کار و حصول اطمینان از تأمین شرایط مذکور است.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

CLINICAL TRIALS

ملاحظات اخلاقی
در کار آزمایی های بالینی

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی
استان اصفهان



کار آزمایی بالینی باید تنها توسط افراد دارای مجوز حرفه ای مرتبط و ذی صلاح از نظر علمی انجام گیرد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

**INFORMED
CONSENT**

اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی



در پژوهش هایی که از مواد بدنی (شامل بافت ها و مایعات بدن انسان) یا داده هایی استفاده می شود که هویت صاحبان آنها معلوم یا قابل کشف و ردیابی است، باید برای جمع آوری تحلیل، ذخیره سازی / استفاده مجدد از آنها **رضایت آگاهانه** گرفته شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



افراد مراقبت کننده از حیوانات آزمایشگاهی باید از نکات ایمنی کار با حیوانات (شامل مسائل بهداشتی و ایمنی کار با آنها) آگاه باشند و به آنها عمل کنند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی (رضایت آگاهانه)

رضایت آگاهانه
Informed Consent

اگر در حین اجرای پژوهش، آزمودنی دارای ظرفیت، ظرفیت خود را از دست بدهد یا آزمودنی فاقد ظرفیت،
واجد ظرفیت شود، باید با توجه به تغییر حاصله، جهت ادامه پژوهش باید **رضایت آگاهانه** از سرپرست قانونی یا خود فرد اخذ شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

از گروه های آسیب پذیر هیچ گاه نباید (به دلایلی چون سهولت دسترسی) به عنوان آزمودنی ترجیحی استفاده شود. پژوهش در علوم پزشکی با استفاده از گروه ها یا جوامع آسیب پذیر تنها در صورتی موجه است که با هدف پاسخگویی به نیازهای سلامت و اولویت های همان گروه یا جامعه طراحی و اجرا شود و احتمال معقولی وجود داشته باشد که همان گروه یا جامعه از نتایج آن پژوهش سود خواهد برد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی (رضایت آگاهانه)

**INFORMED
CONSENT**

پژوهشگر باید از **آگاهانه بودن** رضایت اخذ شده اطمینان حاصل کند. برای این منظور، در تمامی پژوهش های پزشکی، اعم از درمانی و غیر درمانی، پژوهشگر موظف است فرد در نظر گرفته شده به عنوان آزمودنی را از تمامی اطلاعاتی که می توانند در تصمیم گیری او مؤثر باشند، به نحو مناسبی آگاه سازد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



مجری مسئول مطالعات حیوانی موظف است در صورت مشاهده هر گونه درد و رنج یا آسیب غیر ضروری به حیوانات، سریعاً پروژه را متوقف کند.

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

اخلاق پژوهش

انتخاب آزمودنی های بالقوه از میان جمعیت بیماران یا هر گروه جمعیتی دیگر باید منصفانه باشد،
به نحوی که خطرات یا هزینه ها و منافع شرکت در پژوهش، در آن جمعیت و کل جامعه، تبعیض آمیز نباشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

**CLINICAL
TRIAL**



**اصول اخلاقی در
پژوهش های انسانی (کار آزمایی های بالینی)**

**در کار آزمایی های بالینی دوسوکور که آزمودنی از ماهیت دارویی یا مداخله ای که برای وی تجویز شده
بی اطلاع است، پژوهشگر باید در صورت لزوم و در شرایط اضطراری تدابیر لازم جهت کمک رسانی به آزمودنی را تدارک ببیند.**

**دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه**



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

قبل از آغاز هر پژوهش در علوم پزشکی، باید اقدامات اولیه جهت به حداقل رساندن
زیان احتمالی وارده به آزمودنی ها و تأمین سلامت آنها انجام گیرد.



دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

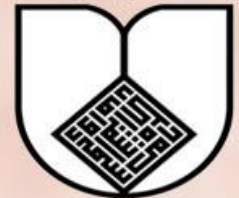


اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



در تحقیقات مربوط به حیوانات آزمایشگاهی، همه مداخلات صرفاً باید در محل مؤسسه ای که در مجوز کمیته اخلاق مجاز شمرده شده است، انجام شوند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی

اخلاق پژوهش

مواردی از قبیل سرعت، سهولت کار، راحتی پژوهشگر، هزینه ی پایین تر و یا صرفاً عملی بودن آن به هیچ وجه نباید موجب قرار دادن آزمودنی در معرض خطر یا زیان افزوده یا تحمیل هرگونه محدودیت اضافی به وی شود.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اصول اخلاقی
در پژوهش های انسانی

پژوهش بر انسان فقط در صورتی توجیه پذیر است که منافع بالقوه ی آن برای هر فرد آزمودنی بیشتر از خطرهای آن باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی



در تحقیقات مربوط به حیوانات آزمایشگاهی، مداخلات نباید در محل پرورش یا نگهداری از حیوانات انجام شود؛ بلکه باید از نظر فیزیکی، بین محل پرورش و نگهداری از حیوانات با محل انجام دادن مداخله، حائل و فاصله استاندارد وجود داشته باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

CLINICAL
TRIALS

اصول اخلاقی
در کار آزمایی های بالینی



انجام کار آزمایی بالینی تنها زمانی قابل توجیه است که
جامعه ای که افراد تحت مطالعه به آن تعلق دارند، بتوانند از نتایج آن پژوهش سود ببرند.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه



شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی

فرد می بایست **چهار شرط** را به طور **همزمان** دارا باشد:

- ۱- همکاری موثر در حداقل یکی از مجموعه های ذکر شده داشته باشد: * ارائه ایده پژوهشی * طراحی مطالعه * جمع آوری داده ها * آنالیز و تفسیر داده ها
- ۲- در نوشتن نسخه اولیه دستنوشته یا در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند.
- ۳- نسخه ی نهایی دستنوشته را قبل از انتشار، مطالعه و آن را تأیید کرده باشد.
- ۴- مسئولیت پاسخگویی نسبت به جنبه های انجام پژوهش منجر به مقاله از جمله مسئولیت رعایت دستورالعمل ها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش در طراحی، انجام و انتشار مقاله را بپذیرد.

CLINICAL TRIAL

اصول اخلاقی در کار آزمایی های بالینی



کار آزمایی های بالینی باید کاملاً در چارچوب یک طرح نامه و دستورالعمل مکتوب طراحی و اجرا شوند که در بردارنده بخش ملاحظات اخلاقی، اطلاعات مربوط به بودجه پژوهش، حامیان پژوهش، وابستگی حرفه ای، بیان هرگونه تعارض منافع احتمالی و تمهیدات مورد نظر برای ترغیب مشارکت افراد در مطالعه باشد.

دبیرخانه اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه